

Наукові повідомлення

<https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-39-04>
УДК 338.45:332.122

Надійшла 17 вересня 2025 р.
Прийнята 07 листопада 2025 р.
Опублікована 30 грудня 2025 р.

Людмила Ключко

к. геогр. н., доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: ludmila.klychko@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6937-3364>

Дар'я Венгрин

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ст. викладач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: daria.venhryn@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0001-8276-2911>

Ольга Подпрятова

студентка кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: olha.podpriatova@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0009-0007-4879-0397>

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАКТИК ЄС ТА УКРАЇНИ

У статті здійснено комплексний аналіз інтеграційних процесів українських мігрантів у країнах Європейського Союзу та внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах повномасштабної війни, що спричинила безпрецедентні за масштабами демографічні переміщення. На основі статистичних даних Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) та Міжнародної організації з міграції (МОМ) охарактеризовано основні напрями зовнішньої та внутрішньої міграції українського населення, визначено ключові країни та регіони концентрації переселенців. У роботі систематизовано основні складові інтеграційної політики, зокрема статусну, громадянсько-правову, освітню, мовну, економічну, професійну, соціальну та культурно-релігійну інтеграцію, а також проаналізовано їх взаємозв'язок у формуванні умов для довгострокової адаптації переселенців. Особливу увагу приділено ролі освітньої та мовної інтеграції як базових передумов соціальної включеності, доступу до ринку праці, реалізації професійного потенціалу та міжпокоління відтворення людського капіталу.

На прикладах Німеччини, Польщі, Чехії та Італії показано, що структуровані інтеграційні програми, обов'язкові мовні курси, адаптаційні класи для дітей, механізми визнання кваліфікацій і підтримки зайнятості сприяють зниженню ризиків соціальної ізоляції українських біженців і підвищують рівень їх економічної самостійності. Окремий блок дослідження присвячено аналізу інтеграції внутрішньо переміщених осіб в Україні з урахуванням регіональних відмінностей, безпекових обмежень і ресурсних можливостей приймаючих громад, а також ролі державних, муніципальних і міжнародних інституцій у забезпеченні правового статусу, соціального захисту, житлових рішень, доступу до ринку праці та психологічної підтримки ВПО.

За результатами порівняльного аналізу визначено сильні та слабкі сторони інтеграційних підходів у країнах ЄС та в Україні й обґрунтовано доцільність формування збалансованої інтеграційної моделі, що поєднує інституційну структурованість європейського підходу з гнучкістю та адаптивністю українського досвіду в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Ключові слова: міграційні процеси, інтеграція мігрантів, внутрішньо переміщені особи, інтеграційна політика, соціальна інтеграція, економічна інтеграція, освітня інтеграція, людський капітал, країни ЄС, Україна, війна.

Як цитувати: Ключко, Л., Венгрин, Д., Подпрятова, О. (2025). Інтеграція українських вимушених мігрантів в умовах повномасштабної війни: порівняльний аналіз практик ЄС та України. *Часопис соціально-економічної географії*, 39, 52-62. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-39-04>

In cites: Kliuchko, L., Venhryn, D., Podpriatova, O. (2025). Integration of forced Ukrainian migrants under conditions of full-scale war: a comparative analysis of EU and Ukrainian practices. *Human Geography Journal*, 39, 52-62. <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-39-04> [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Повномасштабна війна в Україні спричинила одну з наймасштабніших міграційних криз у Європі з часів Другої світової війни, що зумовило безпрецедентні за обсягами переміщення населення як за межі країни, так і всередині її території. Мільйони громадян України опинилися в умовах вимушеної зовнішньої та внутрішньої міграції, що актуалізувало проблему інтеграції переміщених осіб у приймаючі суспільства та громади. У цьому контексті інтеграційна політика набуває стратегічного значення не лише як інструмент гуманітарного реагування, а й як ключовий чинник соціальної стійкості, збереження та відтворення людського капіталу, а також довгострокового соціально-економічного розвитку як країн Європейського Союзу (ЕС), так і України. Ефективність інтеграційних механізмів безпосередньо впливає на рівень залученості мігрантів до ринку праці, систем освіти й охорони здоров'я, соціальних інститутів та громадського життя.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення ефективності наявних інтеграційних практик в умовах тривалої війни, зростанню чисельності українських біженців у країнах ЄС та значної концентрації внутрішньо переміщених осіб у межах України. Відмінності у рівні ресурсного забезпечення, інституційній спроможності, нормативно-правовому регулюванні та безпекових умовах формують різні моделі інтеграції, наслідки яких безпосередньо впливають на рішення переселенців щодо тимчасового чи постійного проживання, рівень їх економічної самостійності, соціальної включеності та готовності до участі у відновленні країни.

Мета дослідження полягає у порівняльному аналізі підходів до інтеграції українських мігрантів у країнах Європейського Союзу та внутрішньо переміщених осіб в Україні з метою виявлення ключових переваг, обмежень і потенціалу поєднання європейського та національного досвіду для формування збалансованої інтеграційної моделі.

Основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема аналіз і синтез, статистичний аналіз даних Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR) та Міжнародної організації з міграції (МОМ), порівняльний метод для зіставлення інтеграційних практик у країнах ЄС та в Україні, а також структурно-функціональний підхід для оцінки взаємозв'язку освітньої, мовної, економічної, соціальної та політико-правової інтеграції. Застосування комплексного методичного інструментарію дозволило сформулювати цілісне бачення інтеграційних процесів українських мігрантів та обґрунтувати напрями їх подальшого вдосконалення.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Проблематика вимушеної міграції та інтеграції українців в умовах повномасштабної війни знайшла широке відображення у працях українських і зарубіжних науковців, а також у звітах міжнародних організацій. Значний внесок у вивчення масштабів і наслідків воєнної міграції зробили Е. Лібанова та О. Позняк, які у спільній праці оцінили обсяги та структурні характеристики так званої «військової

хвилі» еміграції до країн Європи, окреслили ризики її затяжного характеру та потенційні демографічні втрати для України, що стало підґрунтям для подальших досліджень проблем повернення населення [24]. У подальших публікаціях Е. Лібанова систематизувала основні джерела даних щодо воєнної міграції, проаналізувала розбіжності між обліками різних інституцій та звернула увагу на відмінності у сприйнятті війни й міграційних рішень між тими, хто виїхав за кордон, і тими, хто залишився в Україні [4].

Українські науковці також активно досліджують питання просторової та соціальної адаптації мігрантів. Так, К. Мезенцев наголошує, що тимчасові житлові рішення для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) нерідко трансформуються у форми довготривалого проживання, що суттєво впливає на повсякденні практики, моделі мобільності та характер взаємодії з міським середовищем [25]. У цьому ж контексті О. Гаврилюк підкреслює роль міських умов і локальних спільнот, які через доступ до соціальних зв'язків, неформальних мереж і ресурсів істотно впливають на можливості соціального включення мігрантів у нове середовище [19].

Зарубіжні дослідження зосереджуються переважно на інтеграції українських біженців у країнах Європейського Союзу. Зокрема, J. Szymańska у своєму аналітичному звіті, присвяченому інтеграції українських біженців на європейському ринку праці, зазначає, що, попри відносно високий рівень зайнятості, зберігається суттєвий дисбаланс між рівнем кваліфікації переселенців і характером виконуваної ними роботи, що обмежує довгострокові інтеграційні перспективи [28]. У свою чергу K. Pędziwiatr та W. Magdziarz, аналізуючи міграційні траєкторії українців у Польщі, Чехії, Словаччині та Угорщині, доводять, що обмежений попередній досвід інституцій, дефіцит інфраструктури та слабка координація між державними й недержавними сферами істотно ускладнюють своєчасну й системну інтеграцію українських біженців, незважаючи на формальну відкритість режиму тимчасового захисту [26].

Вагому доказову базу для аналізу інтеграційних процесів формують матеріали міжнародних організацій. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR) через Операційний дата-портал регулярно оновлює оцінки масштабів, соціально-демографічного профілю українських біженців та публікує огляди щодо основних ризиків і потреб інтеграції в країнах прийому, що забезпечує дослідників зіставними показниками для міждержавних аналізів [31]. Міжнародна організація з міграції у межах програми DTM здійснює репрезентативні опитування всередині країни, надаючи детальні оцінки масштабів внутрішнього переміщення, потоків повернення та вразливостей домогосподарств, що є ключовим емпіричним ресурсом для дослідження інтеграції ВПО в приймаючих громадах [22; 33].

Окрему увагу в сучасних дослідженнях приділено групам населення, які свідомо відмовляються від релокації. Так, дослідження KSE Institute (2024) засвідчує, що частина мешканців прифронтових

територій залишається на місці через прив'язаність до майна, необхідність догляду за літніми родичами та обмежені фінансові ресурси для переїзду, що формує специфічні виклики для місцевих органів влади у сфері забезпечення безпеки та базових послуг [23].

Попри значну увагу до аналізу масштабів і напрямків міграційних потоків, не менш важливим залишається вивчення процесів адаптації та інтеграції

мігрантів у нових соціально-економічних і просторових умовах. Інтеграція мігрантів є багаторівневим процесом, який охоплює освітню сферу, професійну реалізацію та інтеграцію на ринку праці, економічну діяльність, соціальну взаємодію, мовну адаптацію, політико-правові відносини, громадянську участь, а також культурно-релігійний простір [16]. Зазначені складові не функціонують ізольовано, а формують взаємопов'язану систему (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язок основних видів інтеграції мігрантів (складено за даними [16])

Fig. 1. Interrelationship between the main types of migrant integration (compiled based on data from [16])

Освітня інтеграція забезпечує доступ до загальної та вищої освіти, програм та курсів перекваліфікації й навчання впродовж життя, створюючи передумови для успішного входження мігрантів у ринок праці та суспільство. Професійна реалізація передбачає можливість офіційного працевлаштування, підвищення кваліфікації та подолання бар'єрів, пов'язаних із невизнанням дипломів і професійного досвіду. Соціальна взаємодія охоплює формування міжособистісних зв'язків, участь у житті місцевих громад і доступ до системи охорони здоров'я та соціальних послуг.

Економічна інтеграція проявляється у досягненні фінансової самостійності, доступі до житла, кредитних ресурсів і підприємницької діяльності, що сприяє зменшенню соціальної напруги та стимулює розвиток місцевих громад. Володіння мовою країни перебування є базовою складовою інтеграції, оскільки визначає ефективність усіх інших процесів, насамперед освітніх і професійних. Політико-правовий вимір інтеграції передбачає визнання прав і свобод мігрантів, доступ до правового захисту та можливостей участі в громадському й політичному житті приймаючої країни. Громадянська інтеграція

виражається у включенні до системи громадських інституцій, об'єднань і механізмів місцевого самоврядування, що формує відчуття належності до нової спільноти. Культурно-релігійний вимір відображає процес збереження власної ідентичності за одночасної адаптації до культурних і релігійних практик приймаючого суспільства, сприяючи міжкультурному діалогу та запобіганню конфліктам.

Проте, попри спільність базових складових інтеграції, кожна країна формує власні підходи та практики їх реалізації, що зумовлює доцільність порівняльного аналізу інтеграційних моделей у різних державних контекстах. Далі ми розглянемо конкретні кейси та моделі інтеграції в різних державних контекстах.

Викладення основного матеріалу.

Досвід інтеграції мігрантів в європейських країнах. За даними, станом на квітень 2025 р. за межами України перебувало близько 5,1 млн. громадян, які скористалися механізмами тимчасового захисту, переважно у країнах ЄС (рис. 2). Найбільша чисельність українських біженців зафіксована у Німеччині (понад 1,2 млн), Польщі (близько 1 млн), Чехії (близько 380 тис.) та Італії (понад 170 тис.)

[31]. Така просторова концентрація зумовлена не лише географічною близькістю чи соціальними зв'язками, а й особливостями інтеграційної політики приймаючих держав, що визначає можливості включення мігрантів у нові соціально-економічні простори.

Освітня інтеграція виступає фундаментом міжпоколінного відновлення людського потенціалу, оскільки включення дітей-переселенців у національні системи освіти приймаючих країн і здобуття ними формальної освіти безпосередньо впливає на їхні майбутні можливості на ринку праці і соціальну мобільність. Досвід країн ЄС, які прийняли українських біженців, свідчить, що поєднання мовних програм із адаптаційними класами суттєво знижує ризики відставання у навчанні та соціальної ізоляції дітей-біженців [18]. Так, у Німеччині участь в інтегра-

ційних курсах є обов'язковою: курси німецької мови проводяться п'ять разів на тиждень, а доступ до офіційного працевлаштування можливий лише після досягнення рівня володіння мовою B1 і складання відповідного іспиту, що створює передумови для ефективної професійної інтеграції [29]. У Польщі функціонують адаптаційні класи для дітей та впроваджено програми підтвердження українських дипломів для дорослих, що дозволяє мінімізувати бар'єри у сфері освіти та зайнятості [15]. В Італії університети й професійно-технічні заклади реалізують спеціальні програми підтримки, зокрема процедури оцінки іноземних кваліфікацій, звільнення від плати за навчання та кар'єрне консультування, що сприяє більш рівномірній інтеграції біженців у систему вищої освіти та ринок праці [17].

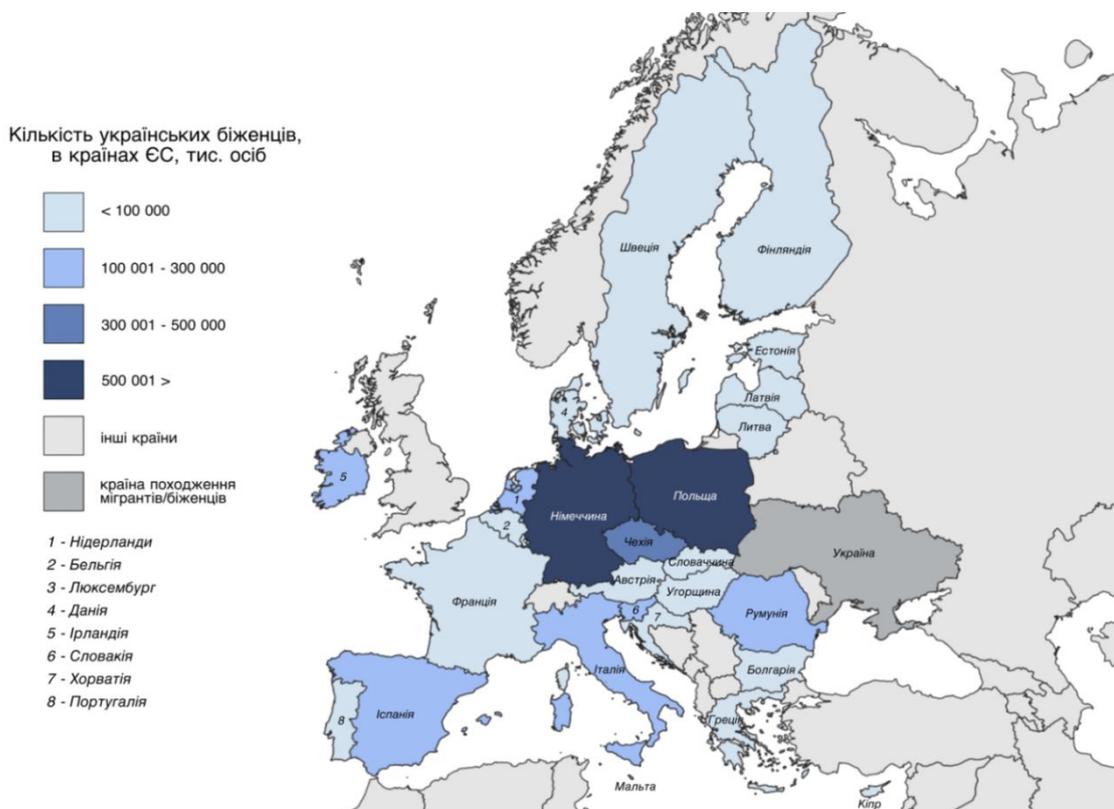

Рис. 2. Просторовий розподіл зареєстрованих українських біженців у країнах ЄС, 2025 р.
(побудовано за даними [31])

Fig. 2. Spatial distribution of registered Ukrainian refugees in EU countries, 2025
(constructed based on data from [31])

Професійна та економічна інтеграція в європейських країнах тісно взаємопов'язані й реалізуються через доступ до ринку праці, визнання кваліфікацій, програми перекваліфікації та підтримку підприємницької діяльності, що формує економічну самостійність переселенців. Зокрема, у Чехії вже розпочато розробку спеціальних механізмів для українських біженців, значна частка яких зайнята на низькокваліфікованих роботах. Спільний проект ЄС та Чеської Республіки «Мости до інтеграції» спрямований на підтримку мігрантів у пошуку кваліфікованої зайнятості й передбачає допомогу з нострифікацією документів, співпрацю з центрами зайнятості та

надання консультаційних послуг з працевлаштування [21].

Соціальна інтеграція, маючи переважно позаекономічний характер, визначає рівень відчуття приналежності переселенців до приймаючих громад і доступ до неформальних мереж підтримки, що безпосередньо впливає на їхню психологічну стійкість і готовність до довготривалої інтеграції. Прикладом таких ініціатив є проект «Innovative Youth Volunteering Programme for Social Inclusion», реалізований за участі Франції, Польщі та Чеської Республіки, який об'єднує молодих біженців і місцевих волонтерів у спільних соціальних проєктах, сприяючи формуван-

ню соціальних зв'язків, розвитку м'яких навичок і взаємному культурному розумінню [27].

Висока концентрація українських мігрантів у Польщі, Німеччині, Чехії та Італії значною мірою зумовлена комплексністю та послідовністю інтеграційної політики цих країн, у межах якої освітні, професійні та соціальні інструменти взаємодіють між собою. Саме поєднання мовних курсів, програм перекваліфікації та залучення до місцевих спільнот створює умови для економічної стабільності й соціальної включеності, що сприяє ухваленню українськими переселенцями рішень про довготривале проживання в приймаючих країнах і вибудувати там довгострокові плани на життя.

Інтеграція внутрішньо переміщених осіб в Україні. В Україні паралельно з зовнішньою міграцією спостерігається масштабний процес внутрішнього переміщення населення, зумовлений активними бойовими діями та руйнуванням житлової й соціальної інфраструктури. За оцінками Міжнародної організації з міграції (МОМ), за квітень 2025 року, чисельність внутрішньо переміщених осіб (ВПО) становить близько 3,7 млн осіб. Найбільше переселенців прийняли Дніпропетровська (понад 580 тис.), Хар-

ківська (близько 460 тис.), Київська (близько 290 тис.), Одеська (понад 200 тис.), Полтавська (понад 170 тис.) та Львівська (близько 150 тис.) області (рис. 3) [22]. Водночас результати соціологічних опитувань засвідчують наявність суттєвих інтеграційних викликів: лише близько 14% ВПО вважають себе повністю інтегрованими, тоді як 12% оцінюють власний рівень інтеграції як відсутній, а більшість ідентифікує себе як частково інтегрованих [2].

Важливу роль у процесі інтеграції ВПО відіграє психосоціальна підтримка та розвиток локальних комунікаційних платформ, які сприяють прискоренню адаптації та зменшенню соціальної ізоляції. Показовим прикладом є діяльність центру «Платформа спільних дій» у місті Мукачево (Закарпатська область), спрямованого на залучення внутрішньо переміщених осіб до процесів прийняття рішень у приймаючій громаді. Центр забезпечує проведення професійних тренінгів, семінарів для молоді, а також виступає простором взаємодії між місцевими мешканцями, представниками органів влади, бізнесу та ВПО, що сприяє формуванню горизонтальних соціальних зв'язків і підвищенню рівня соціальної інтеграції [30].

Рис. 3. Кількість зареєстрованих ВПО в регіонах України, квітень 2025 р. (побудовано за даними [22])
Fig. 3. Number of registered IDPs in the regions of Ukraine, April 2025 (constructed based on data from [22])

Економічна інтеграція ВПО в Україні реалізується через механізми залучення до ринку праці, доступ до інформації про економічні програми та підтримку матеріальних умов існування. У цьому контексті Міністерство економіки України у співпраці з Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) здійснює заходи, спрямовані на розширення можливостей працевлаштування ВПО та підвищення їх економічної самостійності. Зокрема, важливим елементом цієї співпра-

ці стало створення спеціальної сторінки з працевлаштування на інформаційній платформі УВКБ ООН «Україна – це Дім», яка акумулює актуальну інформацію про вакансії, програми підтримки та можливості професійної реалізації [5; 14].

Базисом інтеграції ВПО виступає політико-правова складова, що охоплює легальний статус, доступ до соціальних виплат і правовий захист. Процедура реєстрації ВПО є спрощеною та доступною як в онлайн-форматі через мобільний застосунок

«Дія», так і офлайн – через центри надання адміністративних послуг, органи соціального захисту або виконавчі органи місцевого самоврядування. Реєстрація дозволяє отримати довідку ВПО та подати заявку на державну допомогу [7].

Основною формою фінансової підтримки внутрішньо переміщених осіб є щомісячні грошові виплати у розмірі 2000 грн для дорослих та 3000 грн для дітей і осіб з інвалідністю. Право на отримання допомоги визначається регіоном походження ВПО та

рівнем безпекових ризиків у відповідних громадах. З цією метою формується перелік територіальних громад, мешканці яких мають право на виплати [6]. До відповідного переліку входили понад 310 територіальних громад із дев'яти областей України [10]. Додаткову підтримку надають міжнародні організації, зокрема ООН і Міжнародний комітет Червоного Хреста, які реалізують програми грошової допомоги з урахуванням вразливості домогосподарств та актуальних потреб населення [13; 32].

Таблиця 1 / Table 1

Порівняння інтеграційної політики в Україні та ЄС (розроблено авторами)
Comparison of integration policies in Ukraine and the EU (developed by the authors)

Вид інтеграції	Практики в країнах ЄС	Практики в Україні	Збалансована модель інтеграційної політики
Статусна інтеграція	Механізм тимчасового міжнародного захисту, що забезпечує легальне перебування, доступ до ринку праці та соціальних послуг	Надання статусу внутрішньо переміщеної особи, що відкриває доступ до соціальних виплат і програм житлової підтримки	Поетапний перехід від тимчасового статусу до повного визнання прав і кваліфікацій на національному та міжнародному рівнях
Громадянська та політико-правова інтеграція	Гарантії правового захисту, механізми протидії дискримінації, обмежені форми громадянської участі	Спрощена цифрова реєстрація ВПО через мобільний застосунок «Дія», доступ до базових соціальних гарантій	Комплексна система правового захисту, що поєднує цифрову реєстрацію, правові консультації, розвиток громадянської участі та поступову політичну інтеграцію
Мовна інтеграція	Обов'язкові сертифіковані мовні курси як передумова доступу до ринку праці	Добровільні онлайн- та офлайн-курси, самоосвіта	Гнучка система мовної підготовки з поєднанням курсів, сертифікацією для праце-влаштування та мовною підтримкою на робочому місці
Соціальна інтеграція	Інституційна підтримка через соціальні служби та муніципальні програми	Волонтерські ініціативи, локальна солідарність і взаємодопомога	Поєднання державної підтримки з розвитком локальних спільнот і горизонтальних соціальних зв'язків
Культурно-релігійна інтеграція	Політика мультикультуралізму та підтримка релігійного різноманіття	Культурна близькість у межах країни за обмежених ресурсів міжкультурного діалогу	Підтримка культурної ідентичності за умов відкритого міжкультурного діалогу та взаємної толерантності
Економічна інтеграція	Доступ до соціальної допомоги з поступовим або негайним виходом на ринок праці (залежно від країни)	Швидка економічна адаптація за умов дефіциту робочих місць і поширення неформальної зайнятості	Поетапний перехід від соціальної допомоги до стабільної зайнятості з урахуванням регіональних ринків праці
Професійна інтеграція	Доступ до державних служб зайнятості, програм перекваліфікації відповідно до потреб економіки	Невідповідність кваліфікацій потребам місцевих ринків праці, психологічні наслідки переміщення	Узгодження систем перекваліфікації з реальними потребами економіки та підтримка психологічної й кар'єрної адаптації
Освітня інтеграція	Адаптаційні класи, механізми визнання дипломів, грантові програми для навчання	Дистанційна освіта, адаптація навчального процесу до умов воєнного стану	Гнучка освітня система, що поєднує безперервність навчання, міжнародне визнання кваліфікацій і кризову адаптацію

Окремим викликом залишається забезпечення ВПО доступним житлом. У 2022 р. в Україні було запроваджено іпотечну програму «Оселя», яка спочатку орієнтувалася на окремі професійні групи, а з серпня 2023 р. стала доступною для ширшого кола громадян, зокрема ВПО, що не мають власного жит-

ла або потребують поліпшення житлових умов [8; 12]. Для тимчасового проживання держава також використовує модульні містечка, які стали важливим інструментом розміщення осіб, що втратили житло внаслідок бойових дій. Один із найбільших таких комплексів функціонує у Львові та розрахований на

понад 1400 осіб, забезпечуючи можливість цілорічного проживання [3; 11].

Мовна інтеграція, попри формальну спільність державної мови, також залишається важливою складовою соціального включення ВПО, зокрема для осіб, які раніше проживали в інших мовних середовищах. З цією метою на базі шкіл і закладів фахової передвищої освіти організовано безкоштовні курси української мови для внутрішньо переміщених осіб, а також створено відкриті цифрові ресурси, зокрема офіційний портал української мови з навчальними матеріалами та інтерактивними вправами [1; 9].

Водночас значна частина населення, попри високий рівень небезпеки, свідомо залишається на прифронтових територіях, де першочерговими є не інтеграційні процеси, а забезпечення базових умов життєдіяльності. У таких умовах ключового значення набувають заходи з підтримки доступу до медичних послуг, енергопостачання, питної води, продовольства, функціонування локальних ринків праці та правового захисту. В умовах системних обстрілів і руйнування інфраструктури важливу роль відіграє гуманітарна допомога міжнародних організацій, зокрема МОМ, яка охоплює відновлення пошкоджених будівель, постачання продовольства й медикаментів, а також надання грошової допомоги з метою зменшення гуманітарних ризиків і підтримки економічної активності населення [20].

Порівняльний аналіз підходів до інтеграції мігрантів у ЄС та в Україні. З метою аналізу інтеграційної політики в країнах ЄС та в Україні доцільно розглянути основні види інтеграції крізь призму порівняння переваг, обмежень і потенціалу поєднання наявних практик. Такий підхід дає змогу виявити відмінності між інституціоналізованими моделями інтеграції, характерними для країн ЄС, та адаптивними, переважно кризовими механізмами, що сформувалися в Україні в умовах повномасштабної війни. Узагальнення результатів порівняльного аналізу подано в табл. 1, де представлено ключові характеристики статусної, громадянсько-правової, мовної, соціальної, культурно-релігійної, економічної, професійної та освітньої інтеграції.

Порівняння інтеграційних практик у країнах ЄС та в Україні демонструє суттєві відмінності у підходах і результатах. В європейських державах, зокрема в Німеччині, Польщі та Італії, ключовою перевагою є структурованість і комплексність інтеграційних програм, що забезпечують передбачуваний доступ мігрантів до мовної підготовки, освіти та ринку праці (обов'язкові мовні курси, адаптаційні класи для дітей, системні програми підтвердження іноземних дипломів, підтримка професійної реалізації тощо). Водночас такі системи часто супроводжуються бюрократичними процедурами й затримками у визнанні кваліфікацій, нострифікації дипломів, необхідності дотримання строгих стандартів мовної підготовки, що іноді обмежує швидку економічну самостійність переселенців.

В Україні інтеграційні процеси мають переважно адаптивний і кризовий характер, що дозволяє швидко реагувати на потреби ВПО завдяки цифровим сервісам, локальним ініціативам і волонтерській

підтримці, проте обмежені ресурси та безпекові виклики стримують формування довгострокових інтеграційних траєкторій. Поєднання європейської інституційної передбачуваності з українською гнучкістю та локальною взаємодією створює підґрунтя для формування збалансованої інтеграційної моделі, релевантної умовам війни та післявоєнного відновлення.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що інтеграція українських мігрантів у країнах ЄС та ВПО в Україні є багатовимірним і взаємопов'язаним процесом, ефективність якого визначається узгодженим поєднанням статусної, громадянсько-правової, освітньої, мовної, економічної, професійної, соціальної та культурно-релігійної складових. Жоден із цих компонентів не функціонує ізольовано, а дисбаланс між ними знижує загальну результативність інтеграційної політики.

Аналіз європейського досвіду показав, що інтеграція українських мігрантів у країнах ЄС має високий рівень інституціоналізації та передбачуваності, що забезпечується механізмами тимчасового захисту, обов'язковими мовними курсами, адаптаційними освітніми курсами та програмами, системною підтримкою професійної реалізації. Такі підходи сприяють формуванню економічної самостійності та соціальної включеності переселенців, водночас вони можуть уповільнювати інтеграцію на початкових етапах через бюрократичні процедури та жорсткі формальні вимоги.

Інтеграція ВПО в Україні відбувається в умовах воєнних ризиків, обмежених ресурсів і нерівномірної проторової спроможності громад, що зумовлює її переважно адаптивний і кризовий характер. Перевагами української моделі є оперативність реагування, її гнучкість, активне використання цифрових інструментів, розвиток локальних ініціатив і волонтерських мереж, які забезпечують швидку соціальну та економічну адаптацію ВПО. Водночас обмеженість фінансових, інституційних і житлових ресурсів стримує формування довгострокових інтеграційних траєкторій.

Порівняльний аналіз засвідчив, що ключовою відмінністю інтеграційних моделей ЄС та України є співвідношення між структурованістю та гнучкістю: європейські практики орієнтовані на стабільність і стандартизацію, тоді як українські – на швидку адаптацію до мінливих умов. Саме поєднання цих підходів створює підґрунтя для формування збалансованої інтеграційної політики, яка враховує як потребу в інституційній підтримці та правовій визначеності, так і необхідність локальної адаптації та міжособистісної взаємодії. Результати дослідження підтверджують доцільність інтеграції європейського досвіду статусної та політико-правової підтримки з українськими практиками соціальної згуртованості та громадської взаємодії. Реалізація такої моделі здатна сприяти підвищенню соціальної стійкості, збереженню людського капіталу та посиленню економічної активності як у країнах прийому, так і в Україні, що є особливо важливим в умовах війни та післявоєнного відновлення.

Список використаної літератури:

1. Горнова В. "Мовою нашого ворога не хочеться говорити": у Прилуцькому коледжі проводять курси з української мови для ВПО. *Суспільне Чернігів*. 2022. 22 листоп. URL: <https://susplne.media/chernihiv/322648-movou-nasogo-voroga-ne-hocetsa-govoriti-u-priluckomu-koledzi-provodat-kursi-z-ukrainskoi-movi-dla-vpo/>
2. Інформаційна довідка щодо інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Документ № 33607. 2025. *Дослідницька служба Верховної Ради України*. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33607.pdf>
3. Забазнова Н. Понад 750 мешканців. Як живуть переселенці у модульному містечку у Львові. *Суспільне Львів*. 2023. 1 берез. URL: <https://susplne.media/lviv/400760-ponad-750-meskanciv-ak-zivut-pereselenci-u-modulnomu-mistechku-u-lvovi/>
4. Лібанова Е.М. «Воєнна міграція» з України: Проблеми та перспективи розвитку. *Український географічний журнал*. 2024. 4 (128). С. 3-11. <https://doi.org/10.15407/ugz2024.04.003>
5. Міністерство економіки та УВКБ ООН зміцнюють співпрацю задля економічної інтеграції та підтримки переміщених людей і осіб, які повертаються. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. 17.01.2025. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/e679a54e-fe06-43ed-95fc-ad3742708b16>
6. Допомога на проживання для ВПО: Куди і як звертатися. *Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України*. 23.07.2025. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/dopomoha-na-prozhyvannya-dlya-vpo:-kudy-i-yak-zvertatysya>
7. Як додати довідку ВПО та оформити допомогу в застосунку Дія? *Міністерство цифрової трансформації України*. 2022. URL: <https://paperless.diia.gov.ua/instruction/yak-dodati-dovidku-vpo-ta-oformiti-dopomogu-vpo-v-zastosunku-diya-1>
8. Рік програмі «Оселя»: Понад 3,6 тисяч українських родин придбали домівки за програмою доступного кредитування. *Прес-офіс Міністерства цифрової трансформації України*. 02.10.2023. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/business/rik-programi-eoselya-ponad-36-tisyach-ukrainskikh-rodin-privbali-domivki-za-programoyu-dostupnogo-kredituvannya>
9. Національна платформа з вивчення української мови. *Центр надання адміністративних послуг. Нижньосірогозька Територіальна Громада*. URL: <https://cnap.ns-gromada.gov.ua/news/282744-nacionalna-platforma-z-yivcennia-ukrayinskoyi-movi>
10. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією: наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 11.03.2025 за № 380/41725) // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#n16>
11. Найбільшому модульному містечку у Львові – два роки: як живуть мешканці. *Львівська міська рада*. 09.02.2025. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/naibilshomu-modulnomu-mistechku-u-lvovi-dva-roky-iaak-zhyvut-meshkantsi/>
12. Сорокіна Н.В. Україні розширили програму пільгової іпотеки «Оселя» – що змінилося. *MRLP.CITY*. 2024. 07 січня. URL: <https://mrpl.city/news/view/v-ukraini-rozshirili-programu-pilgovoi-ipoteki-eoselya-shho-zminilosya>
13. Грошові програми. *Товариство Червоного Хреста України*. URL: <https://redcross.org.ua/activities/cash-and-voucher-programs/cash-programs/>
14. Україна – це Дім. *UNHCR, The UN Refugee Agency*. URL: <https://ukraineishome.org/uk/about-ukraine-is-home/>
15. Qualifications beyond borders: recognition of ukrainian diplomas and qualifications in Poland: report / Jan Bazyli Klakla & all. Warsaw, 2025. 67 p. Retrieved from <https://reliefweb.int/report/poland/qualifications-beyond-borders-recognition-ukrainian-diplomas-and-qualifications-poland-enpl>.
16. Цимбалюк Д. Інтеграція мігрантів: змістові характеристики та виміри. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-72>
17. Italy: integration of Ukrainian refugees in VET and the labour market. *European Centre for the Development of Vocational Training*. 14.06.2022. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/italy-integration-ukrainian-refugees-vet-and-labour-market>
18. Lithuania: Over 450 people displaced from Ukraine complete free language courses. *European Commission*. 16.01.2025. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/lithuania-over-450-people-displaced-ukraine-complete-free-language-courses-2025-01-16_en
19. Havryliuk O. Spaces of internal displacement: Understanding the hidden urban geographies of armed conflict in Ukraine. *Moravian Geographical Reports*. 2022. Vol. 30. Issue 1. P. 2-21. <https://doi.org/10.2478/mgr-2022-0001>
20. 5 ways the EU and IOM supporting people in Ukraine. *International Organization for Migration*. 31.07.2023. URL: <https://ukraine.iom.int/stories/5-ways-eu-and-iom-are-supporting-people-ukraine>
21. Overqualified, Underemployed: IOM Czechia Launches Initiative to Help Ukrainian Refugees Access Skilled Jobs. *International Organization for Migration*. 06.02.2025. URL: <https://czechia.iom.int/news/overqualified-underemployed-iom-czechia-launches-initiative-help-ukrainian-refugees-access-skilled-jobs>
22. Ukraine internal displacement report: general population survey. Round 20. 2025. International Organization for Migration. URL: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_UKR_Internal%20Displacement%20Report_GPS%20R20_April%202025.pdf?iframe

23. Local democracy and resilience in Ukraine: Learning from communities' crisis in war. *Kyiv School of Economics*. 2024. URL: <https://kse.ua/kse-research/local-democracy-and-resilience-in-ukraine-learning-from-communities-crisis-response-in-war>
24. Libanova E., Pozniak O. War-driven wave of Ukrainian emigration to Europe: an attempt to evaluate the scale and consequences (the view of Ukrainian researchers). *Statistics in Transition. New Series*. 2023. Vol. 24, no. 1. P. 259-276. <https://doi.org/10.59170/stattrans-2023-014>
25. Mezentsev K., Mezentsev O. War and the city: Lessons from uricide in Ukraine. *Czasopismo Geograficzne*. 2022. Vol. 93, no. 3. P. 495-521. <https://doi.org/10.12657/czageo-93-20>
26. Pędziwiatr K., Magdziarz W. The reception and integration of refugees from Ukraine in Poland, Czechia, Slovakia and Hungary – the New Immigration Destinations of Central Europe. *Problemy Polityki Społecznej. Social Policy Issues*. 2022. Vol. 59, no. 4. P. 345-377. <https://doi.org/10.31971/pps/162968>
27. *Innovative youth volunteering programme for social inclusion of Ukrainian refugees*. Social Innovation Initiative. 2024. URL: <https://socialinnovationplus.eu/project/innovative-youth-volunteering-programme-for-social-inclusion-of-ukrainian-refugees/>
28. Refugees from Ukraine Adapting to the European Labour Market. *The Polish Institute of International Affairs*. 16.03.2023. URL: <https://pism.pl/publications/refugees-from-ukraine-adapting-to-the-european-labour-market>
29. Integration courses. *The Federal Government of Germany*. URL: <https://www.make-it-in-germany.com/en/living-in-germany/learn-german/integration-courses>
30. Integration hub for internally displaced Ukrainians opens in Mukachevo. *United Nations Development Programme*. 11.05.2023. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/integration-hub-internally-displaced-ukrainians-opens-mukachevo>
31. Ukraine refugee situation. *United Nations High Commissioner for Refugees*. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
32. Ukraine emergency. *United Nations High Commissioner for Refugees*. 12.11.2025. URL: https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/2025-11/UNHCR%20Ukraine%20Operational%20Update%2012%20November%202025_final.pdf
33. Ukraine IDP estimates. Humanitarian Data Exchange. *United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*. URL: <https://data.humdata.org/dataset/ukraine-idp-estimates>

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу

Конфлікт інтересів: автори повідомляють про відсутність конфлікту інтересів

Liudmyla Kliuchko

PhD (Geography), Associate Professor, Kostyantyn Niemets Department of Human Geography and Regional Studies, V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: ludmila.klychko@karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6937-3364>

Daria Venhryn

PhD Student (Geography), Senior Lecturer, Kostyantyn Niemets Department of Human Geography and Regional Studies, V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: daria.venhryn@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0000-0001-8276-2911>

Olha Podpriatova

Student, Kostyantyn Niemets Department of Human Geography and Regional Studies, V.N. Karazin Kharkiv National University, Svobody Sq., 4, Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: olha.podpriatova@student.karazin.ua, <https://orcid.org/0009-0007-4879-0397>

INTEGRATION OF FORCED UKRAINIAN MIGRANTS UNDER CONDITIONS OF FULL-SCALE WAR: A COMPARATIVE ANALYSIS OF EU AND UKRAINIAN PRACTICES

The article provides a comprehensive analysis of the integration processes of Ukrainian migrants in the countries of the European Union and internally displaced persons (IDPs) in Ukraine under the conditions of a full-scale war, which has caused unprecedented demographic displacement. Based on statistical data from the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) and the International Organization for Migration (IOM), the main directions of external and internal migration of the Ukrainian population are examined, and the key countries and regions of migrant concentration are identified. The study systematizes the main components of integration policy, including status-based, civic and legal, educational, linguistic, economic, professional, social, and cultural-religious integration, and analyzes their interrelationships in shaping the conditions for long-term adaptation of displaced persons. Particular attention is paid to the role of educational and linguistic integration as fundamental prerequisites for social inclusion, access to the labor market, realization of professional potential, and intergenerational reproduction of human capital.

Using the examples of Germany, Poland, the Czech Republic, and Italy, the article demonstrates that structured integration programs, mandatory language courses, adaptation classes for children, mechanisms for recognition of qualifications, and employment support significantly reduce the risks of social isolation of Ukrainian refugees and increase their level of economic self-sufficiency. A separate section of the study focuses on the integration of internally displaced persons in Ukraine, taking into account regional dis-

parities, security constraints, and the resource capacities of host communities, as well as the role of state, municipal, and international institutions in ensuring legal status, social protection, housing solutions, access to the labor market, and psychological support for IDPs.

Based on the comparative analysis, the strengths and weaknesses of integration approaches in the EU countries and Ukraine are identified, and the feasibility of forming a balanced integration model is substantiated. Such a model combines the institutionalized and structured European approach with the flexibility and adaptability of the Ukrainian experience in the context of war and post-war recovery.

Keywords: *migration processes, migrant integration, internally displaced persons, integration policy, social integration, economic integration, educational integration, human capital, European Union countries, Ukraine, war.*

References:

- Gornova, V. (2022, November 22). "Speaking the language of our enemy is unacceptable": Ukrainian language courses for internally displaced persons at Pryluky College. Suspilne Chernihiv. Retrieved from <https://suspilne.media/chernihiv/322648-movou-nasogo-voroga-ne-hocetsa-govoriti-u-priluckomu-koledzi-provodat-kursi-z-ukrainskoi-movi-dla-vpo/> [in Ukrainian].
- Information brief on the integration of internally displaced persons. (2025). Document No. 33607. Research Service of the Verkhovna Rada of Ukraine. Retrieved from <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33607.pdf> [in Ukrainian].
- Zabaznova, N. (2023, March 1). *More than 750 residents: How internally displaced persons live in a modular town in Lviv.* Suspilne Lviv. Retrieved from <https://suspilne.media/lviv/400760-ponad-750-meskanciv-ak-zivut-pereselenci-u-modulnomu-mistechku-u-lvovi/> [in Ukrainian].
- Libanova, E. M. (2024). War migration from Ukraine: Problems and development prospects. *Ukrainian Geographical Journal*, 4(128), 3-11. <https://doi.org/10.15407/ugz2024.04.003> [in Ukrainian].
- Ministry of Economy and UNHCR strengthen cooperation for economic integration and support of displaced persons and returnees. (2025, January 17). Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine. Retrieved from <https://me.gov.ua/News/Detail/e679a54e-fe06-43ed-95fc-ad3742708b16> [in Ukrainian].
- Housing assistance for internally displaced persons: Where and how to apply. (2025, July 23). Ministry of Social Policy, Family and Unity of Ukraine. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/dopomoha-na-prozhyvannya-dlya-vpo:kudy-i-yak-zvertatysya> [in Ukrainian].
- How to add an IDP certificate and apply for assistance in the Diia app. (2022). Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Retrieved from <https://paperless.diia.gov.ua/instruction/yak-dodati-dovidku-vpo-ta-oformiti-dopomogu-vpo-v-zastosunku-diya-1> [in Ukrainian].
- One year of the eOselia programme: Over 3,600 Ukrainian families purchased homes through the affordable mortgage programme. (2023, October 2). Press Office of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Retrieved from <https://thedigital.gov.ua/news/business/rik-programi-eoselya-ponad-36-tisyach-ukrainskikh-rodin-pridbali-domivki-za-programoyu-dostupnogo-kredituvannya> [in Ukrainian].
- National platform for learning the Ukrainian language. (2025). Centre for Administrative Services, Nyzhnosirohozka Territorial Community. Retrieved from <https://cnap.ns-gromada.gov.ua/news/282744-nacionalna-platforma-z-vivcennia-ukrayinskoyi-movi> [in Ukrainian].
- On approval of the list of territories where hostilities are (were) conducted or temporarily occupied by the Russian Federation. (2025). Order of the Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine No. 376. *Legislation of Ukraine Database*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0380-25#n16> [in Ukrainian].
- Two years of the largest modular town in Lviv: How residents live. (2025, February 9). Lviv City Council. Retrieved from <https://city-adm.lviv.ua/news/society/social-sphere/naibilshomu-modulnomu-mistechku-u-lvovi-dva-roky-iak-zhyvut-meshkantsi/> [in Ukrainian].
- Sorokina, N. (2024, January 7). Ukraine expands the eOselia preferential mortgage programme: What has changed. *MRLP.CITY*. Retrieved from <https://mrpl.city/news/view/v-ukraini-rozshirili-programu-pilgovoi-ipoteki-eoselya-shho-zminilosya> [in Ukrainian].
- Cash assistance programmes. (n.d.). Ukrainian Red Cross Society. Retrieved from <https://redcross.org.ua/activities/cash-and-voucher-programs/cash-programs/> [in Ukrainian].
- Ukraine Is Home. (n.d.). United Nations High Commissioner for Refugees. Retrieved from <https://ukraineishome.org/uk/about-ukraine-is-home/> [in Ukrainian].
- Klakla, J.B., et al. (2025). *Qualifications beyond borders: Recognition of Ukrainian diplomas and qualifications in Poland.* Warsaw. Retrieved from <https://reliefweb.int/report/poland/qualifications-beyond-borders-recognition-ukrainian-diplomas-and-qualifications-poland-enpl>
- Tymbaliuk, D. (2024). Integration of migrants: Conceptual characteristics and dimensions. *Economy and Society*, 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-72> [in Ukrainian].
- Italy: Integration of Ukrainian refugees in VET and the labour market. (2022, June 14). European Centre for the Development of Vocational Training. Retrieved from <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/italy-integration-ukrainian-refugees-vet-and-labour-market>
- Lithuania: Over 450 people displaced from Ukraine complete free language courses. (2025, January 16). European Commission. Retrieved from https://home-affairs.ec.europa.eu/news/lithuania-over-450-people-displaced-ukraine-complete-free-language-courses-2025-01-16_en
- Havryliuk, O. (2022). Spaces of internal displacement: Understanding the hidden urban geographies of armed conflict in Ukraine. *Moravian Geographical Reports*, 30(1), 2-21. <https://doi.org/10.2478/mgr-2022-0001>
- Five ways the EU and IOM are supporting people in Ukraine. (2023, July 31). International Organization for Migration. Retrieved from <https://ukraine.iom.int/stories/5-ways-eu-and-iom-are-supporting-people-ukraine>
- Overqualified, underemployed: IOM Czechia launches initiative to help Ukrainian refugees access skilled jobs. (2025, February 6). International Organization for Migration. Retrieved from <https://czechia.iom.int/news/overqualified-underemployed-iom-czechia-launches-initiative-help-ukrainian-refugees-access-skilled-jobs>

22. Ukraine internal displacement report: General population survey (Round 20). (2025). International Organization for Migration. Retrieved from https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_UKR_Internal%20Displacement%20Report_GPS%20R20_April%202025.pdf
23. Local democracy and resilience in Ukraine: Learning from communities' crisis response in war. (2024). Kyiv School of Economics. Retrieved from <https://kse.ua/kse-research/local-democracy-and-resilience-in-ukraine-learning-from-communities-crisis-response-in-war>
24. Libanova, E., & Pozniak, O. (2023). War-driven wave of Ukrainian emigration to Europe: An attempt to evaluate the scale and consequences (the view of Ukrainian researchers). *Statistics in Transition. New Series*, 24(1), 259-276. <https://doi.org/10.59170/stattrans-2023-014>
25. Mezentsev, K., & Mezentsev, O. (2022). War and the city: Lessons from urbicide in Ukraine. *Czasopismo Geograficzne*, 93(3), 495-521. <https://doi.org/10.12657/czageo-93-20>
26. Pędziwiatr, K., & Magdziarz, W. (2022). The reception and integration of refugees from Ukraine in Poland, Czechia, Slovakia and Hungary – the new immigration destinations of Central Europe. *Problemy Polityki Społecznej. Social Policy Issues*, 59(4), 345-377. <https://doi.org/10.31971/pps/162968>
27. Innovative youth volunteering programme for social inclusion of Ukrainian refugees. (2024). Social Innovation Initiative. Retrieved from <https://socialinnovationplus.eu/project/innovative-youth-volunteering-programme-for-social-inclusion-of-ukrainian-refugees/>
28. Refugees from Ukraine adapting to the European labour market. (2023, March 16). Polish Institute of International Affairs. Retrieved from <https://pism.pl/publications/refugees-from-ukraine-adapting-to-the-european-labour-market>
29. Integration courses. (n.d.). Federal Government of Germany. Retrieved from <https://www.make-it-in-germany.com/en/living-in-germany/learn-german/integration-courses>
30. Integration hub for internally displaced Ukrainians opens in Mukachevo. (2023, May 11). United Nations Development Programme. Retrieved from <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/integration-hub-internally-displaced-ukrainians-opens-mukachevo>
31. Ukraine refugee situation. (n.d.). United Nations High Commissioner for Refugees. Retrieved from <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
32. Ukraine emergency: Operational update (12 November 2025). (2025). United Nations High Commissioner for Refugees. Retrieved from https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/2025-11/UNHCR%20Ukraine%20Operational%20Update_12%20November%202025_final.pdf
33. Ukraine IDP estimates. (n.d.). Humanitarian Data Exchange, United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Retrieved from <https://data.humdata.org/dataset/ukraine-idp-estimates>

Authors Contribution: All authors have contributed equally to this work

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest

Received 17 September 2025

Accepted 07 November 2025

Published 30 December 2025